

Nr. 061 / 09 Valdimar GK 195***Skipverjar slasast við fall***

Skipaskr.nr. 2354
Smíðaður: Noregi 1982 stál
Stærð: 344,3 brl. 569 bt.
Mesta lengd: 41,3 m Skráð lengd: 38 m
Breidd: 8,5 m Dýpt: 6,55 m
Vél: Callesen 508 kW, 1981
Fjöldi skipverja: 14

Valdimar © Jón Páll Ásgeirsson

Gögn:
Gögn RNS

Lokaskýrsla afgreidd á fundi 20. ágúst 2010 af Inga Tryggvasyni, Hilmarí Snorrasyni, Pálma K. Jónssyni, Jóhanni Ársælssyni og Ólafi K. Ármannssyni

Tilgangur þessarar skýrslu er ekki að skipta sök eða ábyrgð og skal henni ekki beitt sem sönnunargagn í opinberu máli.

Atvikalýsing:

Þann 11. júní 2009 var Valdimar GK 195 á línuveiðum djúpt vestur af Jökli. Veður: NA 2 m/s.

Tveir skipverjar höfðu verið að æfa sig í siglingu léttbáts og um kl. 20:00 átti að hífa bátinn um borð aftur. Þegar bátsverjarnir höfðu tengt léttbátinn við skipið með stafnlínu var kranakróknum húkkað í festingu á bátinum og hann síðan hífður upp með þeim um borð.

Léttbáturinn og kraninn

Þegar léttbáturinn var kominn upp að lunningunni að bátaþilfarinu stóðu bátsverjarnir upp í honum og ætluðu að stíga úr honum um borð en þá slitnaði kranavírin. Léttbáturinn féll í sjóinn og þeir fylgdu á eftir.

Í fallinu lentu þeir á bátinum, annar með bakið á ofan á honum og hinn á stýri hans áður en þeir fóru í sjóinn og flutu þar hjálparvana í flotbúningum.

Strax varð ljóst að bátsverjarnir væru slasaðir og fór einn skipverji í sjóinn til að koma þeim í björgunarnet til að hífa þá um borð. Um kl. 20:20 var þessu lokið og sett á fulla ferð til lands.

Reynt var að hafa samband við LHG en það reyndist erfitt og var haft samband við nærstaddan bát og hann beðin um aðstoð með það. Um kl. 20:30 var samband komið á milli skipsins og LHG.

Léttbáturinn og hífingarlykkja (gul ör)

Haft var samband við lækni og var ákveðið að senda þyrlu til að ná í mennina. Um kl. 22:30 var þyrla LHG, TF-LÍF, komin til Valdimars GK og tók þá slösuðu. TF-LÍF lagði af stað með skipverjana til Reykjavíkur um kl. 23:00. Í ljós kom að þeir voru báðir alvarlega slasaðir.

Við rannsókn kom fram:

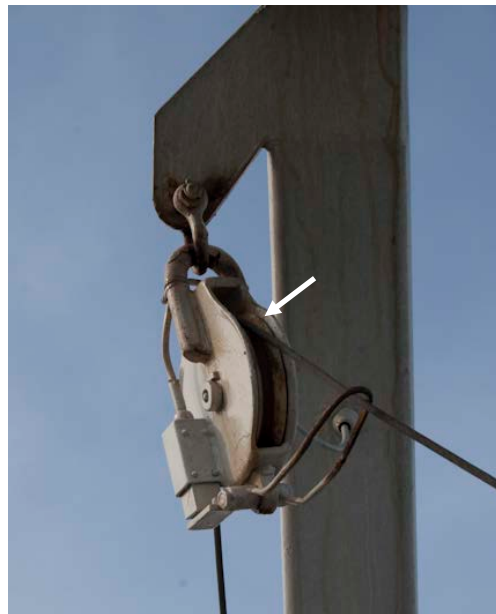
- að kranavírinn slitnaði í blökkinni. Hann reyndist illa ryðbrunninn og ónýtur að innan (sjá mynd). Slæmt ástand hans var augljóst og ekki talin ástæða til að senda hann til frekari rannsóknar. Vírinn hafði legið utan í baulu (neyðarstöðvun) og töldu skipverjar líklegt að það hefði veikt hann;
- að engar áreiðanlegar upplýsingar lágu fyrir um aldur vírsins né hvenær hann hafði verið settur í kranann. Ekki er haldið sérstakt bókhald yfir skipti á vírum um borð í skipinu. Ekki var hægt að finna upplýsingar um kaup á honum í bókhaldi útgerðarfyrirtækisins. Skipstjóri taldi mögulegt að skipt hefði verið um vír í krananum þremur árum áður;
- að vírinn var mikið málaður á slitsvæðinu og ekki hægt að sjá ástand hans utan frá. Fram kom að reglulegt eftirlit var á öryggisbúnaði um borð og samkvæmt því höfðu ekki verið gerðar athugasemdir við vírinn;
- að vírinn er fínsnúinn kranavír, 35x7 þátta og 9 mm sver með stálkjarna. Samkvæmt upplýsingum um vírinn er hann gefinn upp fyrir 1280 kg byrði nýr. Ekki fundust upplýsingar um burðargetu (SWL) kranans;
- að eigin þyngd bátsins er sögð 550 kg af framleiðanda og ætla má að öll byrðin hafi verið um 800 kg;
- að kraninn er með fasta bómu og neðan í henni er blökk (sjá mynd) með baulu sem er neyðarstopp. Neyðarstöðvunin var ekki virk þar sem hún var ótengd og hafði verið svo um einhvern tíma. Kraninn var síðast notaður þann 3. mars 2009

Slitendar vírsins (máling sést vel á vírum)

við æfingar að slaka og hífa bátnum. Fram kom að erfiðlega hafi gengið að undirbúa léttbátinn fyrir ferðina þar sem vélin var þung í gang vegna notkunarleysis;

- að þann 7. ágúst 2008 fór fram búnaðarskoðun um borð í skipinu af starfsmanni (SÍ) Siglingastofnunar Íslands. Í þessari búnaðarskoðun var meðal annars skoðaður sjósetningarbúnaður léttbáts og var dæming hans „Án athugasemda“. Ekki kemur fram í skýrslunni hvort endaskipti hafi verið höfð á vírnum og ekki heldur hvort hann hafi verið endurnýjaður;
- að ekki liggur fyrir skýrsla um að þungaprófun hafi farið fram á krananum;
- að samkvæmt upplýsingum frá SÍ er hér um að ræða krana sem telst vera sjósetningabúnaður léttbáts og sé ekki krafa um að slíkur búnaður sé skoðaður reglulega af viðurkenndum aðilum;
- að reglubundið eftirlit var með öryggisbúnaði um borð og eftir slysið var það tekið til endurskoðunnar og eftt til muna.

Vírin slitnar í blökkinni.

Nefndarálit:

Orsök þess að vírin slitnaði var að hann var ónýtur af ryði.

Nefndin bendir á að samkvæmt reglugerð um öryggi fiskiskipa nr. 122/2004 skal árlega skoða losunar- og sjósetningarbúnað björgunarfara í samræmi við fyrirmæli stjórnvalda. Þá segir í reglugerðinni að hafa beri endaskipti á fölum sem notaðir eru við sjósetningu björgunarfara á 30 mánaða fresti. Fali skal endurnýja þegar þeir eru úr sér gengnir en eigi sjaldnar en á fimm ára fresti.

Sérstakar ábendingar:

Nefndin telur ástæðu til að benda á eftirfarandi:

1. Að sjósetningarkranar björgunarbúnaðar, sem og aðrir kranar, skulu skoðaðir og þungaprófun framkvæmd með reglubundnu millibili.
2. Að viðhaldsbók björgunarbúnaðar (þjónustuhandbók) fyrir öryggisbúnað liggja fyrir í skipum (eins og kveðið er á í reglugerð 122/2004 Reglu 16, 6 grein).